

Activiteitenplan ecologische compensatie

Compensatiemaatregelen aangaande de sloop en bouw
Kraenlanswei 18-1 De Veenhoop

Activiteitenplan ecologische compensatie

Compensatiemaatregelen aangaande de sloop en bouw
Kraenlanswei 18-1 De Veenhoop

Ernewoude, september 2021

In opdracht van:

Zeldenrust VROM-advies

Mob.: 06 34716910

Tel.: 0515 851063

Email: czeldenrust@zeldenrustvrom-advies.nl

Uitvoering:

Successie Natuurzaken

Ds. v.d. Veenweg 5A

9264 TA Earnewald

Tel.: 0622600985

Email: info@successienatuurzaken.nl

Contactpersoon:

Dhr. Nico Minnema

Auteur:

Dhr. Jan Brandt Wiersma

Tel.: 0610570211

Email: janbrandtwiersma@gmail.com

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding.....	4
1.2 Doel	4
1.3 gebied- en planbeschrijving	4
2. Onderzoeksmethodiek	5
3. Algemene verbodsbepaling Wet natuurbescherming (Wnb)	5
3.2 Wnb huismus.....	6
4. Soortspecifieke eisen en wensen huismus	6
5. Compensatiemaatregelen	7
5.1 Compensatie ekotil.....	7
5.1 Compensatie in/aan woning.....	9
6. Benodigde materialen & handelingen	9
7. Conclusie en aanbeveling	10
8. Literatuurlijst	11

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De eigenaren van perceel Kraenlanswei 18-1 De Veenhoop is voornemens over te gaan tot woningbouw op het betreffende perceel. In het kader van de vergunningsaanvraag heeft Bureau Faunax een ecologische quickscan uitgevoerd om duidelijkheid te verschaffen of de geplande werkzaamheden al dan niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming. Op basis van de quickscan is geconcludeerd dat de aanwezigheid van jaarrond beschermde huismusnesten niet uitgesloten kon worden in een reeds gesloopte paardenstal (Bureau Faunax, 2020).

In de opgestelde rapportage van Bureau Faunax wordt in het hoofdstuk 'Samenvattingen en conclusies' aanbevolen om naderonderzoek uit te voeren, waarmee duidelijkheid wordt verschaft over de aanwezigheid van beschermde huismussen. Echter is de eigenaar voordat het nader onderzoek heeft plaats gevonden overgegaan tot de sloop van de paardenstal. Deze sloop heeft plaatsgevonden voorafgaand aan het broedseizoen van 2021. Omdat nader onderzoek na sloop niet meer tot de oplossing behoort, is Successie Natuurzaken gevraagd om met een praktische optie te komen.

In het voorliggende activiteitenplan worden compensatiemaatregelen voor de huismusnesten genoemd. Of er al dan niet verblijfplaatsen of nesten aanwezig zijn is op voorhand niet te zeggen. Het is daarom tevens niet duidelijk hoeveel nesten aanwezig waren. In het plan wordt getracht een ruim aantal in potentie geschikte nestellocaties te verwerken om de instandhouding van de soorten te waarborgen.

1.2 Doel

Het doel van dit activiteitenplan is het aandragen van potentiële nestgelegenheden voor de huismus in het plangebied.

Het activiteitenplan geeft antwoord op de volgende vraagstellingen:

1. Wat zijn de soortspecifieke eisen voor de huismus?
2. Hoeveel mitigerende maatregelen dienen er genomen te worden?
3. Waar liggen de mogelijkheden voor de compensatiemaatregelen in het plangebied en waar is het (eventuele) aanschafmateriaal hiervoor verkrijgbaar?

1.3 gebied- en planbeschrijving

Het plangebied betreft een agrarisch perceel aan de Kraenlanswei tussen nummer 18 en 20 ten zuiden binnen de bebouwde kom van De Veenhoop. In de situatie voor de sloop stond op het terrein een paardenstal. Het terrein wordt aan de zuidkant begrensd door een kleine bomensingel van jonge bomen en omringd door sloten. Daaromheen liggen landbouwpercelen. In de omgeving staan een aantal gebouwen die waarschijnlijk broedmogelijkheden bieden voor de huismus. De paardenstal in het plangebied bestond uit enkelsteen muren met golfplaten, gevelbetimmering en -dak. Binnen de paardenstal was een extra ruimte opgebouwd uit houtplaten en golfplaten met isolatiemateriaal. De ruimte bevatte enkele gaten in de betonvloer en muren.

Binnen het planvoornemen is voornemen om op plek van de gesloopte paardenstal een woning en bijgebouw te realiseren. De bomen en de sloten rondom het plangebied blijven voor zover bij ons bekend ongemoeid.

Figuur 1. Plangebied (rood omkaderd) met de reeds gesloopte paardenstal.

2. Onderzoeksmethodiek

De compensatiemaatregelen die in dit activiteitenplan tot stand zijn gekomen zijn zorgvuldig op basis van geschiktheid gekozen. De maatregelen moeten aan verschillende eisen voldoen om de kans op het vestigen van de betreffende soort zo groot mogelijk te maken. De basiskennis voor de ontwikkeling van inpasbare compensatiemaatregelen in het plangebied komen voort uit de expertise van Successie Natuurzaken en relevante literatuur. De kennisdocumenten van BIJ12 mede met het rapport 'Mitigatiecatalogus Gebouwbewonende Soorten' (Arcadis, 2018) hebben als leidraad gewerkt voor de ontwikkeling van de compensatiemaatregelen.

3. Algemene verbodsbepaling Wet natuurbescherming (Wnb)

De ecologische wet en regelgeving is in de Wet natuurbescherming (Wnb) in grote lijnen onderverdeeld in soortenbescherming en gebiedsbescherming. De wet is gericht op het ontwikkelen en beheren van natuur om de biologische biodiversiteit te behouden en te herstellen. Tevens heeft het als doel om de cultuurhistorische en maatschappelijke functies van natuur in stand te houden (Ministerie van Economische Zaken, 2017).

In het geval van de sloop van de paardenstal en bouw woning op perceel Kraenlanswei 18-1 De Veenhoop is enkel de soortenbescherming relevant voor de huismus.

3.2 Wnb huismus

Huismussen zijn zeer honkvast en hebben een actieradius van hooguit enkele honderden meters. Ze blijven het gehele jaar op dezelfde plek. De huismus hecht grote waarde aan korte bomen en struweel in zijn broedgebied. Ook het nest wordt elk jaar opnieuw gebruikt, wat de reden is dat nesten van huismussen jaarrond beschermd zijn. Het nest van de huismus valt onder categorie 2 jaarrond beschermde nesten. Dit zijn nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (Bij12, 2017).

4. Soortspecifieke eisen en wensen huismus

De huismus blijft het gehele jaar in de buurt van zijn eenmaal gekozen nest. Deze nesten zitten in of tegen gebouwen, in de meeste gevallen onder de dakpannen of in kieren en gaten in de muren. Daarnaast maakt de huismus gebruik van geschikte nestkasten en in mindere mate van boomholtes en dicht struweel. Huismussen gebruiken het nest zelf ook het gehele jaar door. In de periode begin april tot en met augustus worden er 2 à 3 legsels per seizoen gelegd in het nest. De huismus stelt groenblijvende hagen/struiken in de buurt van zijn nestlocatie zeer op prijs i.v.m. dekkingsmogelijkheid. De nestlocatie moet aan de volgende eisen voldoen (Bronnen: BIJ12 Huismus & mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten):

- De huismus is een soort die een sterke binding heeft met de menselijke omgeving. Deze menselijke omgeving biedt onderdak, voedsel en schuilmogelijkheden (een leefgebied) voor de soort. Compensatiemogelijkheden dienen in een bebouwde omgeving te worden gezocht.
- De huismus is een koloniebroeder waardoor er altijd tenminste 10 nestplekken in de nabijheid van elkaar dienen te worden aangeboden/aanwezig te zijn.
- De nestkastopeningen liggen minimaal 50 centimeter uit elkaar
- De nestplekken dienen op minimaal 3 meter en maximaal 12 meter hoogte ten opzichte van het maaiveld te worden geplaatst.
- De invliegopening van een nestkast voor een huismus dient een diameter van 3,5 centimeter te hebben. Bij de invliegopening moet grip en ruw materiaal aanwezig zijn, voorkom gebruik gladde folies, zoals vogelvides, dampremmende of dampdoorlatende folie en schuim.
- Minimale broedruimte 15 x 8 cm oppervlakte, optimale broedruimte: 150 x 150 x 220 mm (maten van prefab nesten kunnen afwijken en nestruimte onder dakpan wijkt ook af).
- Goede klimatologische omstandigheden: bij voorkeur noord of oost expositie of een ligging in de schaduw van bijvoorbeeld een dakgoot, overstek of zonnepaneel. De nesten mogen niet te heet worden in de middagzon. Zonnepanelen mogen geen warmte afgeven aan de onderkant.
- De inbouwkasten of maatwerkkasten zijn van voldoende duurzaam materiaal gemaakt en zijn niet behandeld met chemische middelen.

5. Compensatiemaatregelen

Met het ontbreken van de kennis over de aanwezigheid, functie en aantal nesten van de huismus dient het plangebied voldoende geschikte ruimtes te worden voorzien. Met de onderstaande maatregelen is getracht deze geschikte ruimtes te verwerken in de nieuwe situatie. Omdat de vormgeving van de nieuwe situatie en de planning van bouw nog niet volledig bekend is, is in eerste instantie gezocht naar mogelijkheden om de compensatie in de directe omgeving van de te realiseren woning toe te passen. De compensatiemaatregelen zijn opgesteld op basis van de soortspecifieke eisen.

5.1 Compensatie ekotil

Omdat op het moment van schrijven is nog niet concreet is hoe de nieuwe situatie van het plangebied vorm zal krijgen, is gezocht naar compensatie in de directe nabijheid van de oude paardenstal in de vorm van een ekotil.

Successie Natuurzaken heeft op eigen initiatief meerder ekotils ontwikkeld voor soorten die veelal mogelijk aanwezig zijn in en rondom vrijstaande bebouwing. Successie Natuurzaken heeft dit idee 'omgebouwd' tot landschappelijk en esthetisch verantwoorde ekotil met ± 4 meter hoge nok. De til geeft plaats aan 8 paar huismussen (figuur 2, weergave 1), het hart is via de onderkant toegankelijk en geschikt voor diverse vleermuissoorten die tussen de lamellen kunnen verblijven (figuur 2, weergave 2). De ekotil bestaat uit onbewerkt duurzaam larikshout. De bovenkant is afgewerkt met epdm zodat de til niet waterdoorlaten is. Tussen de opstaande rand van het platte dak wordt een graszode gelegd.

De ekotil wordt ofwel of een paal geplaatst langs de houtsingel ten zuiden van het plangebied ofwel in één van de bomen van de houtsingel.

Figuur 2. Weergave 1: ekotil met 8 invliegopties huismus en opstaande rand grasdak. Weergave 2: onderzijde ekotil met in vliegopeningen lamellen voor vleermuizen.

5.1 Compensatie in/aan woning

Zoals eerdergenoemd is op het moment van schrijven nog niet concreet hoe de nieuwe situatie van het plangebied vorm zal krijgen. Naast de ekotil bestaat de mogelijkheid om aan de nieuwe woning huismuskasten op te hangen. De huismus is hoofdzakelijk een gebouwbewonende soort. Met deze kennis is de kans het grootste dat in de nieuwe woning huismussen gaan broeden indien hier geschikte ruimtes worden gerealiseerd. Hoe meer geschikte ruimte gerealiseerd wordt hoe groter de kans is dat de huismus zich in het plangebied gaat (her)vestigen. Het is aan bevoegd gezag om te bepalen of enkel de ekotil in deze volstaat als compensatie of dat zij tevens verwachten dat er aan de woning een aantal huismuskasten worden opgehangen.

6. Benodigde materialen & handelingen

Voor het bewerkstelligen van de compensatiemaatregelen zijn de volgende materialen nodig:

- Voor compensatie middels de ekotil, dient deze te worden aangeschaft en ter plaatse in of langs de houtsingel een geschikte locatie worden gevonden. Door de ekotil onder de 5 meter hoogte te houden, is een bouwvergunning mogelijk niet vereist. Deze ekotil is verkrijgbaar bij Successie Natuurzaken.
- Voor een optionele compensatie (bevoegd gezag) aan de woning wordt de duurzame huismuskast type: 'Vivara nestkast huismus houtbeton dubbel' aangeraden. Deze zijn verkrijgbaar op: <https://www.vogelbeschermingshop.nl/vivara-nestkast-huismus-houtbeton-dubbel>

7. Conclusie en aanbeveling

Op basis van de bevindingen (quickscan Faunax) is geconcludeerd dat nesten van de huismus niet zonder nader onderzoek konden worden uitgesloten in de reeds gesloopte paardenstal op perceel Kraenlanswei 18-1 De Veenhoop. Echter is de eigenaar voordat het nader onderzoek heeft plaats gevonden overgegaan tot de sloop van de paardenstal voorafgaand aan het broedseizoen van 2021. Omdat nader onderzoek na sloop niet meer tot de oplossing behoort, is Successie Natuurzaken gevraagd met een praktische optie te komen in de vorm van geschikte compensatiemaatregelen voor de huismus.

Door deze wijze van werken (Natuurinclusief) te hanteren, wordt getracht in de nieuwe situatie een ecologische plus te realiseren. Mits de compensatiemaatregelen goed worden uitgevoerd is het plangebied voor de komende generatie/toekomst blijvend geschikt voor de huismus. Daarnaast is gezocht naar het bieden van ruimte voor vleermuizen in combinatie met de potentiële nestplaatsen voor de huismus. Dit is gevonden in de vorm van een ekotil, welke plaats biedt voor 8 huismusnesten en ruimtes tussen lamellen voor diverse vleermuissoorten. De ekotil wordt ofwel of een paal geplaatst ofwel langs de houtsingel ten zuiden van het plangebied ofwel in één van de bomen van de houtsingel.

Hoe meer geschikte ruimtes gerealiseerd worden hoe groter de kans is dat de huismus zich in het plangebied gaat (her)vestigen. Dit kan worden gedaan door na realisatie woning een x-aantal huismuskasten (zie voor type kast hoofdstuk 6) aan het gebouw op te hangen. Het is aan bevoegd gezag om te bepalen of enkel de ekotil in deze volstaat als compensatie of dat zij tevens verwachten dat er aan de woning een aantal huismuskasten worden opgehangen.

Om wezenlijke verstoring van vogelnesten te voorkomen wordt het aangeraden de herbouw van de woning buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart t/m 15 juli) uit te voeren. Het plangebied biedt mogelijkheden voor vogels om te broeden, in de bomen en struiken. Het gaat hier om soorten waarvan nesten alleen beschermd zijn tijdens het broedseizoen. De broedtijd loopt grootweg van 15 maart tot 15 juli. Er is echter geen standaard voor deze periode. Sommige soorten kunnen eerder of later in het jaar broeden. Wat van belang is, is of er een broedgeval is en of er sprake is van wezenlijke verstoring van het betreffende broedgeval. Eventueel kan tijdens de broedtijd gewerkt worden, dit dient dan te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog.

Daarnaast dient men tijdens de uitvoer van de werkzaamheden rekening te houden met de Zorgplicht (Artikel 1.11 Wnb). De Zorgplicht geldt voor elke soort/individu in Nederland. Dit houdt in dat men tracht schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan door een werkwijze te hanteren waarbij dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop. Tevens rekening te houden met het voorkomen van felle lichtuitstraling tussen zonsopkomst en zonsopkomst i.v.m. foeragerende vleermuizen.

Mits in de nieuwe situatie de genoemde compensatiemaatregelen in overleg met bevoegd gezag juist worden verwerkt en rekening wordt gehouden met het broedseizoen en de Zorgplicht wordt voldoende ingezet op de instandhouding van de huismus. Daarnaast wordt er ruimte geboden voor diverse vleermuissoorten in de ekotil.

8. Literatuurlijst

Arcadis, feb. 2019. Mitigatiecatalogus Gebouwbewonende Soorten. (PDF) Beschikbaar op: https://www.provinciegroningen.nl/fileadmin/Mitigatiecatalogus_gebouwbewonende_soorten_Centrum_Veilig_Wonen.pdf

Bureau FaunaX (2020). Quicksan Wet natuurbescherming, Zeldenrust VROM-advies, Ontwikkeling Kraenlanswei te De Veenhoop. Rapport 20119, Bureau FaunaX, Gorredijk.

Ministerie van Economische Zaken, 2017. *Wet natuurbescherming (16 december 2015)*. [Online] Beschikbaar op: <http://minez.nederlandsesoorten.nl/content/wet-natuurbescherming-16-december-2015>

BIJ12 rapporten:

Huisbus

Geraadpleegde websites:

Waarnemingen.nl

Verspreidingsatlas.nl

Telmee.nl